La salut mental i la crisi actual.

Opinió | 18-12-2013 | 13:57

Una de cada quatre persones pateix o patirà en algun moment de la seva vida un trastorn mental. Gairebé un terç de les consultes a l'atenció primària es relacionen amb la salut mental; l'impacte de la incapacitat dels trastorns mentals en el PIB és del 3% o 4% del PIB ja que 2/5 incapacitats a Catalunya són degudes a patologia mental. Segons l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques), el 17% de les incapacitats temporals el 2011 va estar relacionat amb un diagnòstic de malaltia mental amb una mitjana de 80 dies de baixa laboral.

La línia entre salut mental i el trastorn mental és difusa. A part dels factors genètics i biològics, els determinants familiars, socials i laborals són importants en la salut i/o trastorn mental.

La situació de crisi econòmica, l'atur (amb un impacte molt important entre els majors de 45 anys i els joves) i la precarietat social augmenten els trastorns mentals, especialment l'ansietat i la depressió.

Les persones amb rendes baixes tenen un 40% més de probabilitats de patir un trastorn mental. Els suïcidis augmenten amb les dificultats socials. A Catalunya hi ha un increment en els darrers anys del 20% de temptatives de suïcidi i del 10% de morts per suïcidi. Cada dia proven de suïcidar-se unes sis persones i una o dues ho aconsegueix.

L'augment d'intervenció pública coincideix amb una retallada pressupostària en salut de més del 16%. El pressupost total de despesa en malaltia mental a Catalunya representa entorn del 10% i en receptes mèdiques de medicació psicòtropa, uns 180 milions d?euros l?any 2012, un 13% del total. L'any 2005 la Unió Europea amb la Declaració d?Hèlsinki va recomanar que la salut mental era una prioritat política.

L'any 2006 el Govern de la Generalitat va presentar el Pla Director de Salut Mental i Addiccions, que marcava les línies d'acció.

A les comarques gironines hi ha una única entitat de salut mental i addiccions, l'empresa pública Institut d'Assistència Sanitària, que disposa d'una xarxa atenció comunitària a cada comarca, urgències, llits d?ingrés per a aguts i subaguts, unitat de rehabilitació, pisos i residència, i treballa

en xarxa amb entitats per a la inserció laboral. El model gironí de forta aposta comunitària i integració de la salut mental del Parc Hospitalari Martí i Julià de Saltés, segons avaluacions europees, el que permet millor integració a la comunitat amb el menor cost (30 euros per persona a l?any en serveis de salut mental, enfront dels 49 euros de la regió sanitària de Barcelona o els 71 euros del Camp de Tarragona el 2012, i amb menys dies d'estada hospitalària i menor consum i cost de medicació).

Cal liderar la salut mental des de la promoció i prevenció, el diagnòstic precoç del trastorn mental sever i afavorir la normalització de la vida del malalt mental acompanyant la família i l?entorn, ja que l'estigma i la cronicitat són comuns. Cal lideratge polític, suport als professionals en un moment en què les desigualtats socials fan créixer la malaltia mental i dificulten la integració de les persones afectades.

En el ple del Parlament d'aquest dimecres, dia 19 de desembre, interpel·laré el conseller de Salut, Boi Ruiz, per treure de la invisibilitat la salut mental i fer propostes de millora.

Autor: Marina Geli Fàbrega/GN